Nr 189. ROK 1839. WTOREK 20 SIERPNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli i świąt urocz. w druk. St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące Złp. 10 miesięcznie Złp. 4.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Joanny Fremiot.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Kazimira.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
19	6	27' 6''', 061	+ 12°, 0	5''', 04	Zachodni słaby	Pochmurno	Deszcz
	2	5, 749	+ 17, 5	4, 96	„ „	Chmury	
	10	5, 113	+ 13, 4	5, 50	Pł Wschodni słaby	Pogoda z Chmurami	

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa* 16 *Sierpnia*. —

N. Cesarz i Król, raczył udzielić p. Fijałkowskiemu, doktorowi med. i chir., dyrektorowi instytutu położniczego w Warszawie, pozwolenie na przyjęcie tytułu członka honorowego Paryzkiego Towarzystwa nauk fizycznych i chemicznych, który mu przez pomienione towarzystwo ofiarowany został.

N. Cesarz i Król, przy zwiedzaniu tegorocznéj wystawy płodów przemysłu w Petersburgu, zwróciwszy najłaskawiéj uwagę na wyroby ze słomy, przesłane z Warszawskiego instytutu moralnie zaniedbanych dzieci, rozkazać raczył, zakupić w Imieniu N. Pani kapelusz słomkowy damski, roboty wychowańców pomienionego instytutu, i wyliczyć za niego, na wsparcie tegoż instytutu złp. 2000.

— *Wiedeń* 4 *Sierpnia*. —

Wiadomości z poczty tureckiéj dochodzą z Konstantynopola do dnia 24 lipca, a do d. 16 z Alexandryi. W dniu 14 zjawiła się flota turecka w okolicy Alexandryi, jednakże nie wpłynęła do portu. Owszem krążyła na strzał armatni od floty egipskiéj również krążącéj przed portem. Nazajutrz opuścił Kapudan pasza admiralski swój okręt, aby odpłynąć na statku parowym egipskim *Nil*. Za zbliżeniem się do pałacu Ras-el-tyn baterye twierdzy dały 19 salw na które odpowiedziały działa statku *Nil*. W pałacu vice króla było mnóstwo ludzi, między niemi znaczna liczba europejczyków. O 10 wylądował Achmed pasza i został z wszelkiemi oznakami honoru do vice-króla zaprowadzony, który wyszedł na przeciw niego aż do pierwszego salonu. Rozmowa w cztery oczy trwała półgodziny, następnie świta admirała jako i on sam, zostali świetnie przyjęci i w pałacu naznaczono im pomieszkanie. Jednakże flota nieweszła do portu i egipska również się do niego nie zbliżała. Listy handlowe z tego wnioskują, że Kapudan pasza nie jest zdrajcą swojego Monarchy. Między europejskiemi konsulami i Mehmedem mnóstwo było konferencyi. Mówią że ten ostatni wcale z warunków przesłanych mu przez Akif Efendi, zabezpieczające mu dziedzictwo jego Egiptu, nie jest zadowolony i że żądania wyżéj sięgają. Akif Efendi pod d. 16 lipca opuścił Alexandryę i bezzwłocznie przybył do Konstantynopola. Turecka flota pod Alexandryą składała się 7 okrętów liniowych i 12 fregat.

— *Paryż* 5 *Sierpnia*. —

Podróż xięcia Orleanu na południe Francyi, stanowczo teraz jest oznaczoną na dzień 9 b. m. Uda on się w towarzystwie xiężnéj Orleanu do Port-Vendres i tam wsiądzie na

okręt udający się do Afryki. Tam ma zabawić xiąże przez miesiąc. W Bordeaux zatrzyma się przez 6 dni.

Meunier, który po otrzymaniu ułaskawienia udał się do Stanów Zjednoczonych Ameryki, a późniéj do Texas, został zabity w pojedynku przez jakiegoś Włocha.

Do Lorient przybył znowu jeden z statków oblężniczych z pod Mexyku, to jest bryg *Żebra* bryg francuzki *La Sylphe*, podług listu z Montevideo 8 listopada, uderzył na port rzeczypospolitéj argentyńskiéj Atalaja i zabrał 27 małych statków ładownych towarami w wartości milijona piastrów.

Na giełdzie mówiono dziś, że pan Thiers przybył do Paryża. Ma on objąć wydział spraw zagranicznych, a marszałek Soult wydział wojny.

Semaphore de Marseille zawiera list z Alexandryi 7 lipca, w którym czytamy: »Onegdaj Kapudan pasza odwiedził Jego Wysokość i został z wszelkiemi względami przyjęty. Wczoraj wszyscy officerowie eskadry tureckiéj między niemi nawet jeden Anglik, składali swe uszanowanie vice królowi, który między innemi rzekł do nich: »Od téj chwili nie ma ani Egipcyan ani Konstantynopolitańczyków, tylko jeden naród muzułmański. Kraj ten nie jest kwitnącym, ale połączenie się nasze utrzyma go i wróci mu dawną siłę. Nigdy nie miałem innego życzenia, innéj ambicyi, jak dopomagać do umocnienia tronu i do uszczęśliwienia narodu. Z całéj duszy przychylnym jestem nowemu Sultanowi, jest on dyamentem bez plamy; czuwajmy, aby takie złe tchnienie nie zniszczyło jego pierwotnéj czystości. Widzicie panowie, że chcę mówić o Chozrew paszy, którego rady tyle szkody przyniosły krajowi i sprowadzą nawet jego upadek, jeśli dłużéj pozostanie przy sterze rządu. Tego intryganta oddalić od boku Sultana, któremu on stara się wlać swoje zgubne zasady i swoją nienawiść, jest powinnością dla wszystkich, i jeśli dopnę tego celu, sądzić będę, że memu władcy i całemu krajowi znakomitą wyrządziłem usługę Skoro ten cel zostanie dopięty, będziemy wszyscy braćmi, członkami jednéj rodziny, któréj będziemy mogli przywrócić jéj dawne szczęście, a zawsze zostaniemy podległemi szlachetnemu xięciu, który jest jéj głową.

— *Londyn 2 Sierpnia.* —

Wczoraj rozpoczął się przed sądem Assissów w Warwick proces przeciw wichrzycielom spokojności publicznéj w Birmingham. Członkowie rady stanu w Birmingham zamierzają podać petycyę izbie niższéj, prosząc o utrzymanie dawnego zbawiennego zarządu miejscowego, jeśliby parlament zajął się interesem policyi w Birmingham. Miasto Birmingham i jego okolice, zostały nawiedzone wylewem sprawionym przez wystąpienie z brzegów kanału Worcaster, co jednakże nie sprawiło żadnéj szkody. W bliskości Manchester w przeszły poniedziałek znowu zgromadziło się kilkudziesięciu chartystów, ale zaraz rozeszli się znowu. Na jednéj z ich chorągwi był napis: »Kto niechce pracować niech nie je.«

Courrier potwierdza obecnie wiadome nam z dzienników francuzkich zawarcie układu między bankiem francuzkim i angielskim i dodaje, że bank angielski ma prawo wydawać na tę pożyczkę wexle na dwa miliony, a gdyby tego była potrzeba, nawet do 4 milionów funt. str., że jednak układ ten jest tylko czysto komercyalny, i nie ma żadnego związku z martwym kapitałem banku.

W Devonport przed kilku dniami w obecności przynajmniej 50,000 ludzi, spuszczono z warsztatu nowy okręt liniowy. Miss Warren, córka dowodzącego admirała ochrzciła okręt ten imieniem »*Nil*«. Okręt ten zaczęty już został w r. 1827. W Chatham robią także nowy okręt o 92 działach, który nazywać się będzie *Londyn.*

Courrier czyni uwagę względem doniesienia o przebyciu Dardanell przez admirała Lalande: »Wieść ta nader ważna, jeśli prawdziwa, musi jednak przyjętą być z wielką ostrożnością. Niemożna inaczéj mniemać, jak tylko, że gdyby flota francuzka istotnie przeszła przez Dardanelle wiadomość o tém drogą telegraficzną doszłaby do Paryża, a ztamtąd do Londynu. Jednakże tajemnice telegrafów francuzkich są niekiedy nieodgadnionemi, i już nieraz był ten przypadek, że publiczność paryzka jednocześnie otrzymywała wiadomość drogą telegraficzną i przez listy». (Ani jedna ani druga nieprzyszła).

— *Dnia 3 Sierpnia.* —

Gazeta dworska zawiera obecnie urzędowne doniesienie, o mianowaniu hrabinéj Sandwich, żony jednego z toryssów, damą honorową królowéj.

Lord major Londynu w tych dniach jako nadzorca Tamizy z aldermanami udał się w górę téj rzeki dla zwiedzenia jéj. Ta uroczystość odbywa się co lat czternaście, dla tego, żeby panowanie City nad Tamizą nie poszło w zapomnienie. Podróż trwała przez cały tydzień, wszędzie, gdzie towarzystwo na ląd wystąpiło, odbywały się świetne uroczystości i biesiady, które w piątek zakończył świetny bal w Windsor. Towarzystwo, które w poniedziałek dnia 22 lipca wyjechało ztąd, wróciło w sobotę wieczorem zwiedziwszy jeszcze kamień na wyspie *Magna Charta*, na przeciw Richmon, gdzie król Jan bez ziemi podpisał wielką ustawę.

Ministeryalny dziennik *Globe* mówi względem układów banku angielskiego z francuzkim, że wszyscy zgadzają się na to, iż bank angielski poniżył się przez ten czyn w oczach całego świata.

Podług listów z środka Ameryki z 1 kwietnia, miasto San Salvador, stolica rządu Guatimala, doświadczyło okropnego trzęsienia ziemi, i ciągle obawia się zapadnięcia. Od dnia 21 marca trzęsienie nie ustało, najgwałtowniejsze było w dniu 21 i 27 marca. Góra z wioską na niéj położoną i wszystkiemi mieszkańcami zapadła się w ziemię. Bieg jednej rzeki został zmieniony. Wszędzie prawie w mieście potworzyły się rozpadliny w ziemi, a mieszkańcy uciekali na pola, aby ich zwaliska nie przygniotły. Ciągła burzenie wewnatrz ziemi, połączone z okropnym rykiem, zdaje się wróżyć, że wulkan położony przed bramami San Salvador, chce zająć miejsce tego miasta. Przerażenie powszechne dochodzi do najwyższego stopnia.

— *Alexandrya* 17 *Lipca*. —

(Journ. des Debats). Przesłane pismo wielkiego wezyra przez Akif Efendi do vice-króla Egiptu brzmi jak następnje:

»Jak Wasza Excellencya z pisma przed kilku dniami pisanego widzieć będzie, Jego wysokość najwspanialszy, najpotężniejszy Sułtan Abdul Medszid Chan, z przeznaczenia Boskiego wstąpił na tron cesarski i z natury wrodzona mądrość spowodowała go do wyrzeczenia następujących słów: Vice-król Egiptu Mehmed Ali pasza nie mało złego narobił co mego w Bogu spoczywającego ojca nie raz zmartwiło. I chociaż tenże przez to nie raz stał się powodem zamięszania i skłonił portę do przedsięwzięcia surowych przeciw niemu środków, chcę jednakże spokojność mojego państwa i narodu zachować i aby wstrzymać rozlewanie krwi muzułmańskiéj, wszystko co już się stało zapomnieć, i pod takim warunkiem zapewnić mu mogę cesarskie przebaczenie, jeżeli nadal jako wierny i poddany wazal postępować będzie.» Jako wielki wezyr (chociaż nie godzien tego dostojeństwa), i jako dawny przyjaciel Waszéj Excellencyi, słuchałem słów Sułtana z wielkiem zadowoleniem. Napisałem zarazem odezwę do seraskiera wschodu Hafiz paszy, żeby wstrzymał dalszy pochód wojsk cesarskich, i żeby flota wróciła do Dardanelów. Order który wam Jego Wysokość Sułtan udziela, oraz firman na niego, wkrótce będą wygotowanemi, tym czasem został wysłany Akif Efendy sekretarz rady, i jeden z urzędników wielkiéj porty, aby was dokładnie o cesarskiéj woli uwiadomić. Jeżeli Bóg będzie wspierał zamiary Sułtana, to wszystkie prowincye pod jego rządem będą oddychać swobodą i pokojem. Gdy uzupełnienie téj nadziei od jedności wszystkich muzułmanów zawisła, przesyłam zatém obecne pismo, abyście powodowani naturalną mądrością i posłuszni woli najwyższéj, wszystkie obowiązki wiernego wazala zupełnie wykonali, ściągnęli wojsko z obozów i nie myśleli jak tylko o jedności i zgodzie. *Chosrew.*

Po odebraniu niniejszego pisma, Mehmed Ali uczynił następujące oświadczenie konsulom tutejszym, celem przesłania go posłom w Konstantynopolu.

Za dwa dni wróci do Konstantynopola Akif Efendi i zawiezie pismo nowemu Sułtanowi Abdul Medszydowi które moje życzenia i moję podległość zawiera. Napiszę zarazem do Chozrew paszy i przedstawię mu co następuje: 1) Zmarły Sułtan korzystniejsze dawał mi warunki przez Sarim Efendi niżeli mi Jego Wysokość teraz proponuje, gdyż wtenczas przyznaném mi było dziedzictwo Egiptu, Syryi, Said i Trypolis. 2) W teraźniejszych warunkach żądam dziedsictwa Egiptu, Syryi i Kandyi to jest wszystkiego co obecnie posiadam, jakem to już poprzednio oświadczył. 3) Pod temi warunkami i jeżeli słusznie zemną postępować będą, będę najwierniejszym wazalem Jego Wysokości, oraz będę go bronił w każdéj chwili i przeciwko komubądź. W takimże duchu napiszę do Konstantynopola. Dla zachowania przyzwoitości nie wspomnę o flocie w liście do Chozrew paszy, ale uwiadomię wszystkich reprezentantów w Konstantynopolu, z témi zapewnieniem, że nigdy nie miałém zamiaru zatrzymać flotę u siebie, albo użyć jéj w

krokach nieprzyjacielskich przeciw Sułtanowi; obowiązuje się przeciwnie odesłać ją skoro moje przedstawienia przyjętemi zostaną: w tym to przypadku zwrócę wszystko co tylko do floty należy. Co się tycze admirałów którzy obawiają się powrócić do Konstantynopola, mogą pozostać w Egipcie, który składa część osmańskiego państwa. Jeżeli Sułtan dopełni mojego życzenia, i jeżeli Chozrew pasza zostanie od swoich obowiązków oddalony, pospieszę na pierwsze wezwanie Jego Wysokości do Konstantynopola, i to nie z flotą, ale sam na paroplywie, jedynie aby osobiście mojemu władcy złożyć hołd podległości i gotowość do pomocy w każdym razie: Nakoniec oświadczam w razie gdyby moje przedstawionia przyjętemi nie były, że wojny nie rozpocznę ale tylko w stanowiskach obecnych, przyszłości oczekiwać będę.

Obok tego przyłączona była następująca nota: Nim Chozrew pasza udał się do Konstantynopola dla objęcia różnych urzędów, żył Mehmed Ali ze swoim władcą w zupełnem porozumieniu, i korzystał z każdéj okoliczności aby porcie okazać zupełne swoje poświęcenie. Zaledwie przybył Chozrew pasza do Konstantynopola, gdy nieporozumienia między Mehmedem Ali i portą zaczęły się, i te razem stanowią epokę rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich. Wszyscy wiedzą jakie stąd wynikły następstwa, tak zgubne dla narodu muzułmańskiego. W tym stanie rzeczy chce Chozrew pasza z władzy jakiéj mu jego wielkie dostojeństwo nadaje, a do którego został powołany, na państwo nowe sprowadzić nieszczęścia, to jest pragnie jego upadku. Aby więc tym zamiarom koniec położyć, i złe chęci zniweczyć, postanowił Mechmed Ali zgodzić się zupełnie z życzeniami wyrzeczonemi przez flotę, żądając odsunięcia od obowiązków Chozrew paszy, i ma przekonanie że tego żąda, co jest najważniejszym dla narodu. Jeżeli ten warunek będzie dopełniony, narody tureckie i egipski składać będą jednę całość, która dołoży usiłowania aby tron ottomański ustalić i pomyślność kraju zapewnić. Zobaczemy czy Mehmed Ali uzupełni to w istocie co wyrzekł.

Druga jeszcze do tego przyłączona nota tycząca się potęgi morskiéj, brzmi tak:

»Gdy jeszcze flota turecka stała na kotwicy w Dardanelach, dowiedział się kapudan pasza o zejściu Sułtana Mehmeda II. o wstąpieniu na tron jego starszego syna Abdul Medszid i o wyniesieniu Chozrewa paszy do godności wielkiego wezyra z władzą nieograniczoną. Skoro tylko ta ostatnia wiadomość doszła uszów floty, udali się wszyscy oficerowie do admirała i następnie się do niego odezwali: »Znamy aż nadto Chozrew paszę i jego ostatnie intrygi nie są nam tajne. Teraz gdy jest na czele wszystkich spraw, obdarzony nieograniczoną władzą, zobaczemy jak państwo co raz bardziéj będzie do upadku się skłaniać. Nie chcemy powrócić do Konstantynopola aby oddać flotę w ręce intryganta Chozrew paszy, ponieważ przekonani jesteśmy że my, jako i flota na złe dla wysokiej porty bylibyśmy użytemi. Żądamy do tego być zaprowadzonemi który jest starym i wiernym sługą naszego zgasłego Monarchy. Pozwól nam udać się do Mehmeda Ali, niech on muzułmański naród uwolni od jarzma tego chytrego ministra. Kapudan pasza nie mając nadziei odprowadzenia oficerów od powziętego zamiaru i przytém będąc o słuszności tegoż zupełnie przekonany, wydał rozkaz flocie do popłynienia do Alexandryi.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 4867.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.
W SENACIE RZĄDZĄCYM
Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu.

W skutku rozporządzenia Senatu Rządzącego pod d. 1 b. m. i r. do Nru 4,461 wydanego, podaje do publicznej wiadomości, iż w biórach Wydziału Spraw Wewnętrznych i Policyi, na dniu 21 sierpnia r. b. o godzinie 10 przed południem odbywać się będzie powtórna publiczna *in minus* licytacya na dostawę effektów do szpitala Sgo Ducha na rok etatowy 1839 poczynając pierwsze wywołanie od *praetium fisci* z kwoty złp. 4534 gr. 8 do złp. 5240 gr. 12 podwyższonego. Chęć licytowania mający zaopatrzeni w *vadium* w kwocie złp. 524 zechcą się w miejscu i czasie powyż oznaczonym znajdować gdzie o dalszych warunkach dostawy potrzebną odbiorą wiadomość.

Kraków dnia 11 sierpnia 1839 r.

Senator Prezydujący
KIEŁCZEWSKI.
Za Referendarza *Rayski.*